

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ВИКОРИСТАННЯ ШАХОВИХ КОМ'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛЯРІВ.

Прохоров О. В.

*Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
м. Львів, Україна prohorov@chessclub.lviv.ua*

Анотація. У статті розглядається важливість моделювання та аналізу нових технологій, таких як система впровадження використання комп'ютерних програм у навчальний процес школярів.

Детально описані функції моделі програми, що дозволяють покращити результативність школярів.

Зроблено аналіз сучасних шахових комп'ютерних програм та можливість їх використання в різних етапах підготовки шахістів

Висвітлено аспекти розвитку зростання здібностей школярів через спеціальні методи індивідуальних тренувань.

Ключові слова: навчання, моделювання, шахи, шахісти, змагання з шахів, навчальна підготовка, методика навчання, спорт, фізична культура, школа, комп'ютерні шахові програми.

Актуальність. Вступ.

Сьогодні вважаємо, що нові інформаційні технології - невід'ємна частина нашого життя, особливо в шахах.

Комп'ютеризація навчання – це не просто використання комп'ютерів у процес навчання, де змінюється зміст діяльності викладача, тренера, учнів, організація усього навчального процесу, власне тут формуються нові інші основи викладання і навчання гри в шахи.

Використання комп'ютера можливе на усіх етапах навчання, і мають на меті: представлення нового матеріалу учням, перевірка засвоєння ними знань, уточнення змісту матеріалу і методів його викладання, фіксація всіх успіхів і невдач у гри в шахи.

Початкова школа забезпечує становлення кожної дитини, виявлення та розвиток її здібностей, формування вміння та головне бажання вчитися. Відтак одним із таких предметів у початковій школі може бути навчання гри у шахи. Методологія навчання гри в шахи школярів із застосуванням комп'ютера містить низку новацій.

У тому числі: систематичний та послідовний розвиток розумових дій у школярів; застосування комп'ютерних дидактичних завдань та спеціальних тренувальних ігор; вивчення різних можливостей функціоналу кожної шахової фігури на електронній шахівниці; використання комп'ютерного генератора шахових діаграм (на прикладі шахової онлайн платформи Lichess) щодо тактичних та стратегічних прийомів; Гра в онлайн-шахи між групою школярів або з іншими дітьми.

Спеціальна підготовка школярів-шахістів на сучасному етапі набуває багато змін за своєї формою та дає додаткові можливості, які у минулому неможливо було б зреалізувати. У технічному арсеналі з'явився такий потужний інструмент, як персональний комп'ютер та комп'ютерні шахові програми, які дозволяють найбільше ефективно реалізувати багато функцій навчання, а також збору, систематизації, зберігання шахової інформації, тактичного аналізу обраних позицій. У процесі навчання гри в шахи із застосуванням комп'ютера у школярів розвивається вміння орієнтуватися у просторі, формується абстрактне мислення. Діти вчать запам'ятовувати, порівнювати, узагальнювати, передбачати та аналізувати результати своєї діяльності.

Методологія впровадження шахи у навчальний процес через комп'ютеризацію має передбачати певні процеси та функції вчителя наприклад:

Освітня – зацікавити, закріпити отримані раніше знання з широко відомої схемою: знання - вміння - навички, а також пробудити та активізувати розумову діяльність, пам'ять, кмітливість, увагу.

Виховна – дисциплінувати, виховати рішучість, витримку, самостійність, повага до партнера.

Естетична – відкрити світ красивих комбінацій, пробудити фантазію, розвинути елементи творчості.

Психологічна - виховати посидючість, звичку не боятися поразок, підготувати дітей до самоаналізу та об'єктивної самооцінки.

Власне тут і будується розвиток моделювання системи шахових занять, виявляючи та розвиваючи індивідуальні здібності, формуючи прогресивну спрямованість школярів, і всіляко сприяє загальному розвитку та вихованню юного покоління. Очевидно, що майбутнє цієї системи визначається розвитком дитячо-юнацьких шахів в Україні.

Звісно, комп'ютер на кожному етапі не може замінити вчителя, а є лише засобом здійснення педагогічної діяльності, його помічником. І при цьому якість і ступінь засвоєння навчального матеріалу, а також вплив на активізацію пізнавальної діяльності, як засвідчує практика, істотно зростає. У такий спосіб у дитини розвиваються такі важливі операції мислення як узагальнення і класифікація. Під час гри на комп'ютері, дитина рано починає розуміти, що предмети на екрані - це не реальні речі, а тільки знаки цих реальних речей.

Висновки.

Отже, в цілому, впровадження ком'ютерних технологій гри в шахи для школярів є виключно корисною та плідною навчальною технологією, завдяки притаманній їй інтерактивності, гнучкості й інтеграції різноманітних типів мультимедійної навчальної інформації, а також завдяки можливості врахування індивідуальних особливостей учнів та сприяння підвищенню їх мотивації. Ком'ютерні програми навчання є перспективним і високоефективним інструментом, що дозволяє надавати інформацію у більшому обсязі, ніж традиційні джерела інформації у тій послідовності, що відповідає логіці пізнання. Завдяки цій технології можна підняти процес навчання на якісно новий рівень.

Широке впровадження у загальноосвітніх школах навчання в шахи неминуче забезпечить перехід "кількості в якість", тому в Україні можливі серйозні передумови виховання нової плеяди висококласних шахістів.

Список використаної літератури.

1. Білецький О. І. (2005) Шахи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". - К. : Знання України, 2005. 104 с.
2. Хасцький Р. (2007) Новітні технології в методиці дебютної підготовки юних шахістів високої кваліфікації. Теорія і методика фіз. виховання і спорту, 2007. № 4. С. 33–36.
3. Шанковський, А. З., Улізько, В. М., & Бойчук, Р. І. (2022). ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ШАХІСТІВ. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*, (5(150)), 129-133. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.5\(150\).28](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.5(150).28)
4. Прохоров Олександр. (2024) Порівняльний аналіз швидкості і якості гри шахістів на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей в умовах онлайн-ігор / Олександр Прохоров // *Моделювання та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті* : зб. матеріалів XIX Міжнар. наук. конф. (23–25 трав. 2024 р., Львів–Берегове). – Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2024. – С. 90–93. <https://repository.ldufk.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e8e894bd-41c4-4a4a-a9b9-dd2d0c1e7082/content>
5. Янків, І. Т. (2011). Використання інтернет-ресурсів у навчально- тренувальному процесі шахістів. *Моделювання та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті*, (7), 30-32. вилучено із <https://tmfv.org/modeling/article/view/201>
6. Ярмолаєва Н. Л. (2012) Навчання дошкільнят гри в шахи. Навчально-методичний посібник – Березне, 2012. – 122 с. http://www.dnzromashka.rv.ua/attachments/article/66/Navshanna_doschkiljnat_gri_v_schachu_Jarmolajeva.pdf